

Monumentnummer*: 521663

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 januari 2001
Kadaster deel/nr 82809/137

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Landgraaf Landgraaf Limburg

Locatiennaam Locatieomschrijving
Schaesberg

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Schaesberg B 7013

Omschrijving**

Inleiding

Voormalig STATION SCHAESBERG met bovenwoning, 1896, in traditioneel-ambachtelijke stijl. Het station kreeg in 1986 de naam station Landgraaf. Het betreft het laatst resterende oorspronkelijke stationsgebouw langs de mijnspoorweg Sittard-Heerlen-Herzogenrath. Deze mijnspoorweg met bijbehorende stations werd gerealiseerd in opdracht van de Nederlandsche ZuiderSpoorweg Maatschappij (een onderneming van H. Sarolea en de gebroeders Honigmann, stichters van de particuliere mijnonderneming Oranje Nassau) en is op 1 mei 1896 in gebruik genomen. Het stationsgebouw werd destijds gesitueerd tussen de kernen Schaesberg en Nieuwenhagen. Kantoor, hal en loketten van het station zijn gemoderniseerd in het kader van een in 1977 uitgevoerde interne verbouwing. De bijgebouwen, zoals de goederenloods, zijn afgebroken.

UITGESLOTEN van bescherming zijn de rolluiken van de tweede bouwlaag aan de achtergevelzijde, alsmede de gedeeltelijke golfplatenbekleding van de westelijke zijgevel.

Omschrijving

Het stationsgebouw heeft een rechthoekige PLATTEGROND, telt twee BOUWLAGEN en een zolderverdieping.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het pand wordt gedekt door een zadeldak met kruispannen, waarop aan beide gevelzijden een topgevel is ingestoken. Twee vernieuwde bakstenen schoorstenen, één op het voordakvlak, één op het achterdakvlak. Bakgoten annex overstek. Zoldervenster op het achterdakvlak.

Het station is opgetrokken in thans geheel wit gesausde BAKSTEEN, op een zwart gesausde geprofileerde plint. De speklagen, segmentboogvormige strekbogen met aanzetstenen en de vulstukken (deels met siermetselwerk) zijn in de thans gesausde gevels nog herkenbaar. Metselwerk in kruisverband, knip- en snijwerk in de voegen.

De bouwlagen worden onderling optisch gescheiden door een dorpellijst en een waterlijst. Sierankers in de tweede bouwlaag. De VOORGEVEL (zuidzijde) van het station is symmetrisch ingedeeld over een drietal traveeën. In een topgevel uitlopend middenrisaliet met lisenen en getrapt uitgemetselde frieslijst. In de eerste laag heeft dit risaliet een vernieuwd rechthoekig houten kruiskozijn, geplaatst in een segmentboogvormige omlijsting met vulstuk. De oorspronkelijke hardstenen vensterdorpel is nog aanwezig. In de tweede bouwlaag twee gekoppelde, rechthoekige houten drieruits schuiframen in een segmentboogvormige omlijsting met vulstuk. In de topgevel een rond ijzeren roosvenster.

Aan weerszijden van het middenrisaliet hebben beide traveeën in de eerste bouwlaag een deur, in de tweede bouwlaag een rechthoekig houten zesruits schuifraam. Links van het middenrisaliet de rechthoekige houten entreedeur van de bovenwoning, met verticaal ingedeeld bovenlicht. Rechts van het middenrisaliet de vernieuwde toegangsdeur van de wachtkamer, voorzien van een luifel en een bovenlicht. De linker ZIJGEVEL (westzijde) is in de tweede bouwlaag (vanaf de waterlijst) bekleed met golfplaat. Zowel de linker- als de rechter ZIJGEVEL (oostzijde) is blind, behoudens een rechthoekig houten venster ter hoogte van de zolderverdieping. Het venster in de rechter topgevel heeft een zesruitsindeling en een rechte strek.

De ACHTERGEVEL (noordzijde) wordt evenals de voorgevel gedomineerd door een in een topgevel uitlopend middenrisaliet met lisenen, getrapte frieslijst en roosvenster. In de eerste bouwlaag heeft dit middenrisaliet een niet-oorspronkelijke uitbouw van één bouwlaag onder plat. Aan de westzijde van dit middenrisaliet een rechthoekige, dubbele houten stallingsdeur met verticaal ingedeeld bovenlicht, in een segmentboogvormige omlijsting met vulstuk. Aan de oostzijde een niet-authentieke rechthoekige houten wachtkamerdeur met zij- en bovenlichten, in een segmentboogvormige omlijsting met vulstuk.

De INTERIEURindeling van het station, met name voor wat betreft de eerste bouwlaag, is op tal van onderdelen gewijzigd als gevolg van interne verbouwingen.

Waardering

Het voormalige station Schaesberg, thans station Landgraaf, is van grote cultuurhistorische waarde en vertegenwoordigt nationaal belang als bijzondere uitdrukking van de sociaal-economische ontwikkeling, die door de aanleg van de mijnspoorweg Sittard-Heerlen-Herzogenrath mede mogelijk werd gemaakt: de ontwikkeling van de mijnindustrie.

De architectuurhistorische waarden worden bepaald door de traditioneel-ambachtelijk bouwstijl en eenvoudige ornamentiek.

Het station is een belangrijk onderdeel van dit voormalige Zuid-Limburgse mijnspoor, is vanwege de situering ten zeerste verbonden met de ontwikkelingsgeschiedenis van de mijnstreek en van belang voor het aanzien van de gemeente Landgraaf.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het station is in redelijke mate gaaf bewaard gebleven. Vanwege de sloop van de overige langs de voormalige mijnspoorweg gelegen oorspronkelijke stations beschikt station Schaesberg cq. Landgraaf over een grote cultuurhistorische relict- en zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Transport

Functie

Stationsgebouw